

สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการ
ในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

นางสาวเกษศิริรินทร์ หงษ์ทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

The Conditions, Problems and Needs Concerning Media Usage of
Public Library Service User in San Sai District, Chiang Mai Province

Miss. Kedsirin Hongtong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

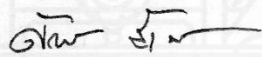
Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของ
ห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล นางสาวเกษศิริรินทร์ หงส์ทอง
แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค่อนันต์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

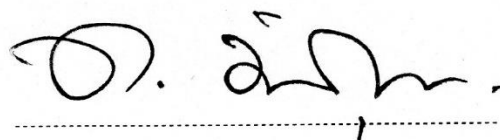
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค่อนันต์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา โตโพธิ์ไทย)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ศึกษา นางสาวเกษศิริรินทร์ หงส์ทอง **รหัสนักศึกษา** 2602700169 **ปริญญา** ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้ให้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 420 คน ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดประชาชนในระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2562 ได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความต้องการใช้สื่อของห้องสมุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) สภาพการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากร (บรรณารักษ์) ส่วนด้านที่เหลือน้อยอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริการสื่อ สารสนเทศ ส่วนด้านที่เหลือน้อยในระดับน้อย และ (3) ความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการการบริการสื่อสารสนเทศ

คำสำคัญ สภาพ ปัญหา ความต้องการการใช้สื่อ ห้องสมุดประชาชน อำเภอสันทราย เชียงใหม่

Independent study title: The Conditions, Problems and Needs Concerning Media Usage of Public Library Service Users in San Sai District, Chiang Mai Province

Author: Miss Kedsirin Hongtong; **ID:** 2602700169;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent study advisor: Dr. Sunsanee Sungsunanun, Associate Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The objective of this research was to study conditions, problems and needs concerning media usage of public library service users in San Sai district, Chiang Mai province.

The research sample consisted of 420 persons who came to use the services of the public library in San Sai district, Chiang Mai province during July - August 2019, obtained by incidental sampling. The instrument used in the research was a questionnaire on the conditions, problems and needs concerning media usage of public library service users in San Sai district, Chiang Mai province. Statistics used for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

The research findings showed that the people who used the services of public library in San Sai district had opinions on the conditions, problems and needs concerning the overall provision of media services at the moderate level, with the aspect receiving the highest rating mean being the needs for using the media of the public library. When specific aspects of the media usage were considered, it was found that (1) the overall condition of media usage in the public library was rated at the moderate level, with the item receiving the top rating mean being that of the personnel (librarians), while the remaining items were rated at the moderate level; (2) the overall problem of media usage in the public library was rated at the low level, with the item receiving the top rating mean being that of the problem on provision of information media service, while the remaining items were rated at the low level; and (3) the overall need for media usage in the public library was rated at the high level, with the item receiving the top rating mean being that of the need for information media service.

Keywords: Condition, Problem, Needs for media usage, Public library, San Sai district, Chiang Mai

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ประธานที่ปรึกษางานศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และติดตามการทำงานศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้เสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยอย่างสมบูรณ์ ผู้วิรูสึกซาบซึ้งใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณท่านอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา โตโพธิ์ไทย ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงงานวิจัย

ขอขอบคุณ คณาจารย์แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา ทวีกุลทรัพย์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ทั้งหมด

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติคุณ ชูลิกาวិทย์ (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) อาจารย์มนตรี คำปิ่น (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) และ รองศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ เชื้อเมืองพาน (ผู้คุณวุฒิด้านการวัดผลและประเมินผล) ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และให้คำแนะนำจนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และบุคลากรเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้มาใช้บริการห้องสมุดประชาชนทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล ตอบแบบสอบถาม ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

ขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน ทั้งผู้บังคับบัญชา บุคลากร เจ้าหน้าที่ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาทุกคน รวมถึงสมาชิกครอบครัวทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือพร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำวิจัยตลอดมา จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้บรรลุผลสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แต่บิดา มารดาผู้มีพระคุณ และคณาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

เกษศิริรินทร์ หงษ์ทอง

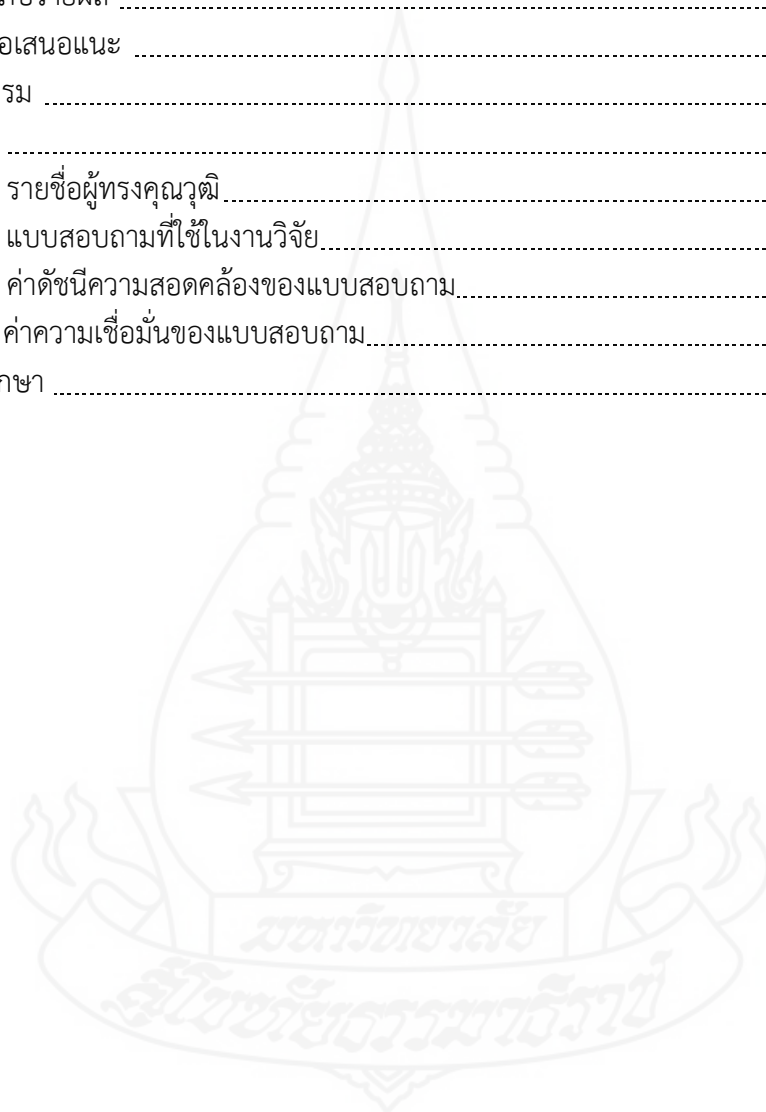
กันยายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ห้องสมุดประชาชน	8
สื่อ	16
บริบทห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
ประชากร	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	27
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	30
ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย	32
ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย	36
ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย	39
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	46
สรุปการวิจัย	46
อภิปรายผล	49
ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก	54
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	55
ข แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย	57
ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	66
ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	74
ประวัติผู้ศึกษา	77

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 420)	30
ตารางที่ 4.2 สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน อำเภอสนทราย โดยรวม (n = 420)	32
ตารางที่ 4.3 สภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม (n = 420)	33
ตารางที่ 4.4 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและ สิ่งอำนวยความสะดวก (n = 420)	33
ตารางที่ 4.5 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านสภาพแวดล้อมภายใน (n = 420)	34
ตารางที่ 4.6 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) (n = 420)	35
ตารางที่ 4.7 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านบริการสื่อสารสนเทศ (n = 420)	36
ตารางที่ 4.8 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม (n = 420)	36
ตารางที่ 4.9 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก (n = 420)	37
ตารางที่ 4.10 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายใน (n = 420)	38
ตารางที่ 4.11 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) (n = 420)	38
ตารางที่ 4.12 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านบริการสื่อสารสนเทศ (n = 420)	39
ตารางที่ 4.13 ความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม (n = 420)	39
ตารางที่ 4.14 ความต้องการสื่อ สารสนเทศในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก (n = 420)	40
ตารางที่ 4.15 ความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายใน (n = 420) ...	40
ตารางที่ 4.16 ความต้องการการบริการของบุคลากร (บรรณารักษ์) (n = 420)	41
ตารางที่ 4.17 ความต้องการการบริการสื่อ สารสนเทศในห้องสมุดประชาชน (n = 420)	41
ตารางที่ 4.18 ความต้องการประเภทสื่อในภาพรวม (n = 420)	42
ตารางที่ 4.19 ความต้องการสื่อ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ (n = 420)	42
ตารางที่ 4.20 ความต้องการสื่อ ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n = 420)	43
ตารางที่ 4.21 ความต้องการสื่อ ประเภทสื่อโสตทัศน์ (n = 420)	44
ตารางที่ 4.22 ความต้องการสื่อ ประเภทอุปกรณ์ (n = 420)	44
ตารางที่ 4.23 ความต้องการสื่อ ประเภทชุดการสอน (n = 420)	45

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า การแก้ไขปัญหา การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ การที่ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ รู้จักการคิดแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ การศึกษา จึงเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อ การเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำโครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นหรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ให้เกิดการเรียนรู้ มีวิจาร์ณญาณในการเลือกใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ ลักษณะของสื่อควรมีหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 3)

ห้องสมุดถือเป็นการศึกษาตามอัธยาศัยรูปแบบหนึ่ง และกล่าวได้ว่าห้องสมุดคือหัวใจหลักของการศึกษา โดยห้องสมุดเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ และเป็นการบริการพื้นฐานที่รัฐจัดให้ เพื่อการพัฒนาประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งเด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษาในวัยเรียน ผู้ใหญ่ในวัยทำงานและประชาชนทั่วไป จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และมีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ต่อยืดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มาตรา 25 ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างพอเพียง แลให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมาตรา 9 ระบุว่าผู้จัดแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องมีดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยบูรณาการความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, น. 2)

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดประชาชน ในประเทศไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน เน้นให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ของชุมชน จัดเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ศูนย์กลางการจัดกิจกรรม และพัฒนาให้เป็น เครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2548, น. 6)

ห้องสมุดประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ศาสนา ทุกระดับความรู้ โดยเป็นแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ ตอบสนองความต้องการ ช่วยวางรากฐานให้ประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้รักการเรียนรู้ และสนใจที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ได้มี โอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ความสนใจตามสภาพของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการได้เข้าไป ศึกษาค้นคว้าได้ตลอดเวลา (กรมการศึกษาออกโรงเรียน, 2532, น. 4)

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2548, น. 12) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ให้บริการการศึกษาตามอัธยาศัย รวบรวมข้อมูล สื่อความรู้ประเภทต่าง ๆ และทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของบุคคลและทุกกลุ่ม ส่งเสริมให้ด้าน การศึกษา สารสนเทศ การพัฒนาตนเอง ความจรรโลงใจ การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน และพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยหลักการความเท่าเทียมกัน จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลหรือ องค์กรเอกชน โดยห้องสมุดประชาชนมีสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านครอบคลุม

1.1.1 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารเข้าใจวัตถุประสงค์ หน้าที่และ

ขอบข่ายการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ทำความเข้าใจกับงานต่าง ๆ และ หาทางสนับสนุนเพื่อให้งานตรงตามเป้าหมาย มีเครือข่ายจากภาคีต่างๆ ให้ความร่วมมือในการพัฒนา ห้องสมุดประชาชน เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ดูแลห้องสมุดมีความเชี่ยวชาญในการทำงานและให้ความ ช่วยเหลือผู้ที่มาใช้บริการ

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริการสื่อและสารสนเทศ ต้องมีความหลากหลาย ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้มาใช้บริการแต่ละบุคคล มีความเหมาะสมและความจำเป็นในการ ใช้งานที่จะเกิดประโยชน์แก่ผู้มาใช้บริการ

1.1.3 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริการอาคารสถานที่ มีอาคารเป็นเอกเทศ มี สภาพแวดล้อมที่ดี บรรยากาศ รื่นรมย์ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบครัน ไม่มีเสียงรบกวน เหมาะแก่ การอ่านหนังสือและค้นคว้าหาข้อมูล มีบรรยากาศดึงดูดให้ให้ผู้มาใช้บริการประทับใจ

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันในการให้บริการห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทวาย มีสภาพที่เป็นอยู่ในแต่ละด้าน ครอบคลุมด้านบริหาร จัดการ ด้านการบริการสื่อ สารสนเทศ และด้านการบริการอาคารสถานที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือ งบประมาณที่ได้มาจากส่วนกลางคืองบประมาณจากสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงใหม่ ห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย บริหารงานโดยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย มีหัวหน้างานอัธยาศัยคือครูชำนาญการเป็นผู้รับมอบหมายงานจากผู้อำนวยการ เพื่อจัดการและ บริหารงานของห้องสมุด มีเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์คอยให้บริการและดูแลความเรียบร้อยภายในห้องสมุดประชาชน จำนวน 1 คน

1.2.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการบริการสื่อและสารสนเทศ กล่าวคือ ห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย มีการให้บริการอ่านหนังสือ บริการยืมคืนหนังสือและสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่อเสียง บริการแนะแนวความรู้เกี่ยวกับการอ่าน จัดสื่อความรู้และบริการสำหรับเด็กเล็ก จัดสื่อความรู้และบริการสำหรับเยาวชนที่จะส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางด้านสังคม สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ จัดหาสื่อความรู้และบริการสำหรับผู้ใหญ่ที่จะช่วยในการพัฒนาอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพ และส่งเสริมเผยแพร่ให้เกิดกิจกรรมทางด้านบริการความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน

1.2.3 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการบริการอาคารสถานที่ เป็นอาคารที่อยู่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันทราย เป็นอาคารโล่ง มีบริการที่จอดรถ ห้องน้ำ มีบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีมุมให้ความรู้และบริการเกี่ยวกับสื่อต่าง ๆ ที่สนใจ มีคอมพิวเตอร์ให้บริการด้านการค้นคว้าหาข้อมูล

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการของห้องสมุดประชาชน

1.3.1 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการบริหารจัดการ ขาดงบประมาณในการจัดการ จัดสรรงบประมาณค่อนข้างน้อย ความร่วมมือและการประสานงานจากภาคีเครือข่ายมีน้อย บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในการทำงานและมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ

1.3.2 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการบริการสื่อและสารสนเทศ สื่อโสตทัศนวัสดุมีจำนวนน้อย ทรัพยากรสารสนเทศไม่มีความหลากหลาย รูปแบบทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ครอบคลุมและทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี การจัดเก็บไม่เป็นระบบเท่าที่ควร

1.3.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการบริการอาคารสถานที่ สถานที่ไม่เป็นเอกเทศ เนื่องจากอยู่ในที่ตั้งเดียวกับศูนย์การศึกษานอกระบบ ตัวอาคารค่อนข้างคับแคบ ไม่มีพื้นที่ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยี ห้องจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศมีไม่เพียงพอ ครุภัณฑ์เริ่มเกิดการชำรุด

การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทรายประสบปัญหาดังนี้ (1) งบประมาณในการบริหารจัดการค่อนข้างจำกัด ทำให้ขาดสื่อและเครื่องที่ทันสมัยในการอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้บริการ

(2) การบริการด้านสื่อและสารสนเทศไม่ตอบสนองความต้องการของผู้มาใช้บริการ (3) การให้บริการด้านอาคารและพื้นที่ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้มาใช้บริการในจำนวนที่มาก

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย ได้มีการตระหนักถึงความสำคัญและพยายามจัดหาสื่อที่จำเป็น ทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการของห้องสมุดประชาชน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สภาพ ปัญหา ความต้องการของห้องสมุดประชาชน พบบางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4 เรื่อง คือ

นพลักษณ์ ทองศาสตร์ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก การดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ในสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดประชาชน ในด้านการบริหาร บุคลากร อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

วราภรณ์ คำเขียว (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดภูเก็ต และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดภูเก็ต พบว่า ห้องสมุดควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมให้ตรงตามความต้องการของทุกเพศ ทุกวัย ควรให้บุคลากรเข้ารับการอบรมด้านวิชาการอยู่เสมอ

กรรณิการ์ ยุทธคราม (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือใหม่เนื้อหาทันสมัย ควรปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและเครื่องคอมพิวเตอร์ และบุคลากรควรมีจำนวนเพิ่มขึ้นและควรได้รับการพัฒนาในการให้บริการ

ณัฐพล วานิช (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสื่อการศึกษาของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว พบว่าโดยภาพรวม ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อสื่อการศึกษาในระดับมาก เมื่อพิจารณาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สื่อมีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน สื่อไฮเทคทันสมัยเหมาะสมกับการบริการ รวมถึงสื่อประชาสัมพันธ์ มีความสมบูรณ์ การบริการที่เหมาะสม

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

และสนองตอบเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นคนดี คนเก่งและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สนองตอบการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อของผู้ใช้บริการในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

2.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการในการใช้สื่อของผู้ใช้บริการในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

2.2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการใช้สื่อและสารสนเทศในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2562 ในจังหวัดเชียงใหม่

3.3 ขอบข่ายเนื้อหาในการวิจัย ครอบคลุม

3.3.1 สภาพการใช้สื่อของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร และด้านการบริการสื่อ สารสนเทศ

3.3.2 ปัญหาการใช้สื่อของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร และด้านการบริการสื่อ สารสนเทศ

3.3.3 ความต้องการ การใช้สื่อของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร และด้านการบริการสื่อ สารสนเทศ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา ความต้องการ ของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3.5 ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม 2561 – กรกฎาคม 2562

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 สภาพ หมายถึง ลักษณะทั่วไปที่มีอยู่หรือเป็นอยู่ในการให้บริการสื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้าน สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมภายใน การให้บริการของบุคลากร (บรรณารักษ์) และการบริการสื่อ สารสนเทศ

4.2 ปัญหา หมายถึง ประเด็นที่เป็นอุปสรรคในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมภายใน การให้บริการของบุคลากร (บรรณารักษ์) และการบริการสื่อ สารสนเทศ

4.3 ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ในการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ครอบคลุม ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมภายใน การให้บริการของบุคลากร (บรรณารักษ์) และการบริการสื่อ สารสนเทศ

4.4 สื่อ หมายถึง หมายถึง เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เทคนิค วิธีการ ที่นำมาใช้ในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโสตทัศน์ อุปกรณ์สื่อ ชุดการสอนที่ใช้เป็นสื่อกลางถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 ห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง สถานที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศให้กับประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ไม่จำกัดอายุ ห้องสมุดประชาชน ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย มีหน้าที่บริการข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรสารสนเทศให้แก่ประชาชนในพื้นที่

4.6 ผู้ใช้บริการ หมายถึง ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการในห้องสมุด ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไปในอำเภอสันทรายที่มาใช้บริการ

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุง การให้บริการห้องสมุด อำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าต่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย บุคลากรสามารถนำไปพัฒนาในด้านการจัดการ การบริการเพื่ออำนวยความสะดวก และตอบสนอง ความต้องการของผู้มาใช้บริการห้องสมุดประชาชน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุม (1) ห้องสมุดประชาชน (2) สื่อ (3) บริบทห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย และ (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ห้องสมุดประชาชน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดประชาชน ผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายของห้องสมุดประชาชน (2) ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน (3) ความสำคัญของห้องสมุดประชาชน (4) วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน (5) หน้าที่ของห้องสมุดประชาชน (6) องค์ประกอบของห้องสมุด (7) การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน (8) การบริการของห้องสมุดประชาชน และ (9) ประสิทธิภาพการสารสนเทศของห้องสมุดประชาชน

1.1 ความหมายของห้องสมุดประชาชน

มีนักวิชาการและหน่วยงานการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้

กอบแก้ว โชติคุณุช และคณะ (2544, น. 11) กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชน คือห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้และศึกษาหาความรู้โดยเสรี ห้องสมุดประชาชนจึงถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยของชุมชน

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2546, น. 1) ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งรวมสารสนเทศในทุกแขนงวิชาที่บันทึกอยู่สื่อความรู้ต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยห้องสมุดทำหน้าที่ในการคัดเลือก จัดหา วิเคราะห์หมวดหมู่ จัดการฐานข้อมูลเพื่อให้สะดวกในการค้นหา

สุพรรณิ วราทร (2546, น. 37) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดที่จัดตั้งตามกฎหมาย ใช้งบประมาณของรัฐบาล เพื่อให้การบริการวัสดุ การอ่านและการบริการ รวมไปถึงกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของห้องสมุดให้กับประชาชนในชุมชน ยึดหลักการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับบริบทและสภาพท้องถิ่นเป็นสำคัญ

อาชัญญา รัตนอุบลและคณะ (2548, น. 82) ได้ให้ความหมายของห้องสมุดประชาชน ไว้ว่า ห้องสมุดที่จัดตั้งโดยรัฐบาลเป็นผู้ดูแล ได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนสาธารณะ จัดตั้งในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างเสรี ไม่จำกัดเพศ วุฒิการศึกษาและวัย เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป ห้องสมุดประชาชน คือ ห้องสมุดที่จัดตั้งโดยรัฐบาลเป็นผู้ควบคุมดูแล จัดตั้งในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้ที่อาศัยในชุมชนพื้นที่นั้นอย่างเสรีภาพ ไม่จำกัดเพศ วัย การศึกษา เป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้จัดการและอำนวยความสะดวกในการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ การศึกษา การค้นคว้า รวมไปถึงสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538, น. 1) ได้กล่าวว่าห้องสมุดประชาชนเริ่มจัดตั้งครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2459 โดยกรมศึกษาธิการหรือกระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบัน ได้จัดตั้งห้องอ่านหนังสือสำหรับประชาชนเป็นครั้งแรกใน พระนครรวม 3 แห่ง โดยอาศัยอาคารโรงเรียนวัดสุทัศน์เทพวราราม โรงเรียนวัดสามจีน และโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส ธนบุรี เป็นสถานที่ที่จะให้บริการอ่านหนังสือแก่ประชาชน ต่อมารัฐบาลมีนโยบายจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้กว้างขวางและเหมาะสมกับสถานการณ์ จึงได้ขยายรูปงานใหม่ 4 ด้าน คือ การศึกษาขั้นมูลฐาน การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ การมัธยมศึกษา และการศึกษาประชาชน กระทรวงศึกษาธิการจึงรับนโยบายรัฐบาลมาจัดตั้งห้องสมุดสำหรับประชาชน ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ได้ประกาศระเบียบว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2492 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังนิสัยให้ประชาชนรักการอ่านหนังสือ และค้นคว้าสรรพตำราในห้องสมุด รวมทั้งเป็นสถานที่อบรมให้ความรู้แก่ประชาชน

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้มีการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้น และขยายเพิ่มขึ้นไปยังจังหวัดต่าง ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน และได้โอนห้องสมุดสำหรับประชาชนมาอยู่ในสังกัดจนถึงปัจจุบัน

1.3 ความสำคัญของห้องสมุดประชาชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538, น. 5) ได้กล่าวว่าความสำคัญของห้องสมุดประชาชนคือ

1. เพื่อการศึกษา (Education) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง การฟังความรู้จากชั้นเรียนไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน หนังสือและวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุดจะช่วยแก้ปัญหาได้

2. เพื่อให้ข่าวสารและความรู้ (Information) ผู้ใช้ห้องสมุดจะเป็นผู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์โลกถ้ารู้จักใช้บริการห้องสมุด

3. เพื่อการค้นคว้าและวิจัย (Research) ห้องสมุดเป็นแหล่งช่วยแก้ปัญหาความไม่รู้แก่ผู้ที่รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในห้องสมุดเป็นคู่มือ

4. เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ (Inspiration) หนังสือนอกจากจะให้ความรู้แล้ว ยังให้ความซาบซึ้ง ก่อให้เกิดความดีงามในจิตใจ

5. เพื่อความเพลิดเพลิน (Recreation) ห้องสมุดจะช่วยสร้างความเพลิดเพลิน สนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การอ่านนวนิยาย บันเทิงคดีจะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538, น. 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุดประชาชนกำหนดไว้ดังนี้

1. เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ทุกประเภทเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกชนชั้น ทุกระดับความรู้ไปจนตลอดชีวิต

2. ทำหน้าที่รวบรวมและให้บริการความรู้ ข่าวสารความเคลื่อนไหวเหตุการณ์สำคัญ ๆ ตามความเป็นเปลี่ยนแปลงของโลก

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามสภาพแต่ละบุคคล

4. เปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการได้เข้าไปศึกษา ค้นคว้าได้ตลอดเวลา

สรุปได้ว่าห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญแห่งหนึ่งในสังคม ให้บริการข่าวสารข้อมูล มีไว้เพื่อให้ทำการศึกษาค้นคว้า มีความสำคัญในการปลูกฝังให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

1.4 วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน

มีนักวิชาการและหน่วยงานการศึกษาได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนไว้ ดังนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนคือ

ห้องสมุดประชาชนมีการสร้างอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2459 ห้องสมุดประชาชนของทางราชการมีวัตถุประสงค์และหน้าที่ที่พัฒนาเรื่อยมาตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2459 กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งห้องอ่านหนังสือสำหรับประชาชนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ห้องสมุดเป็นแหล่งการอ่านของประชาชน

พ.ศ. 2492 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้ประชาชนรักการอ่านหนังสือและค้นคว้าสรรพหนังสือตำราในห้องสมุด

พ.ศ. 2516 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศยกฐานะของห้องสมุดประชาชนขึ้นเป็นสถานศึกษา สังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่

พ.ศ. 2524 ห้องสมุดประชาชนได้โอนมาเป็นกิจกรรมหนึ่งของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ขึ้นอยู่กับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2522

พ.ศ. 2529 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนไว้ในระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ.2529

พ.ศ. 2536 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงบทบาทภารกิจของห้องสมุดประชาชนใหม่ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้

1. เพื่อจัดและส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาในระบบโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน
2. เพื่อจัดและบริการข้อมูลข่าวสารความรู้ที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์และข้อมูลท้องถิ่น อันจะส่งเสริมการเรียนการสอนให้ประชาชนมีคุณภาพมากขึ้น
3. ให้ประชาชนมาใช้อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและนันทนาการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน
4. ให้บริการหมุนเวียนสื่อชนิดต่าง ๆ ของห้องสมุดไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และเครือข่ายการเรียนรู้ในท้องถิ่น

ต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงห้องสมุดประชาชนทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการเป็นยุคของข่าวสารข้อมูล โดยให้ห้องสมุดประชาชนอยู่ในรูปของศูนย์การเรียนรู้

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ (2550, น. 2) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนนั้นเพื่อบริการข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาค้นคว้า ความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ จรรโลงใจ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

กรมสามัญศึกษา พิสูจน์ ภูมิพงศ์ (2551, น. 27) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนดังนี้

1. เพื่อเป็นการให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั่วไป
2. เพื่อส่งเสริมประชาชนให้มีนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้า
3. เพื่อให้บริการทางข่าวสารและความรู้ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเป็นคนทันเหตุการณ์
4. เพื่อส่งเสริมและแนะนำให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะคิดและสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

5. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
6. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่าจากวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดและส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนทั่วไป ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความบันเทิง โดยไม่จำกัดเพศ วัย อายุ และการศึกษา

1.5 หน้าที่ของห้องสมุดประชาชน

มีนักวิชาการและหน่วยงานการศึกษาได้กล่าวถึงหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้
กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนคือ

กิติเกษม ใจชื่น (2536, น. 28) นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดประชาชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่า มีหน้าที่ดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารของชุมชน
2. เป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน
3. เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน
4. เป็นเครือข่ายการจัดกิจกรรมของชุมชน

จากที่มีผู้กล่าวถึงหน้าที่ของห้องสมุด สรุปได้ว่าห้องสมุดประชาชนมีหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการและเผยแพร่แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นนอกระบบโรงเรียนหรือในระบบโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน รวมไปถึงภาคีเครือข่ายภายในชุมชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาโดยเน้นประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538, น. 167) คำนิยามตลอดจนถึงบทบาทหน้าที่ของห้องสมุด

ประชาชน คือแหล่งวิทยาการในการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการและจัดการศึกษาทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็ด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง ตลอดจนความรู้รอบตัวและความรู้ทั่วไป เพื่อบริการแก่คนทุกเพศทุกวัน ทุกอาชีพ ทุกระดับการศึกษาที่สามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ และเป็นสถานที่จัดนิทรรศการ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

1.6 องค์ประกอบของห้องสมุดประชาชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538, น. 7) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของห้องสมุดประชาชนว่า การดำเนินงานห้องสมุดให้บรรลุจุดประสงค์และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญของห้องสมุดหลายประการได้แก่

1. อาคารสถานที่ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของห้องสมุด เพราะเป็นที่รวบรวมสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ เป็นสิ่งที่มีผู้ใช้ห้องสมุดได้เข้ามาศึกษาค้นคว้า และทำกิจกรรมต่าง ๆ

2. วัสดุของห้องสมุด หมายถึงสิ่งที่ห้องสมุดจัดหามาไว้เพื่อบริการผู้ใช้ แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค ที่สอดคล้องกับหลักสูตร และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น ภาพแผ่นภูมิ แผนที่โลก หุ่นจำลอง เครื่องฉายภาพยนตร์

3. ครุภัณฑ์ หมายถึง วัสดุทนทานต่างๆ ของห้องสมุดที่จะอำนวยความสะดวกในการเก็บหนังสือและให้บริการแก่ผู้ใช้ เช่น ชั้นหนังสือ เก้าอี้ ตู้ โต๊ะทำงาน รถเข็นหนังสือ

4. บุคลากร หมายถึง ผู้ปฏิบัติกรในห้องสมุด ได้แก่ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

5. งบประมาณ หมายถึง เงินงบประมาณ ซึ่งทางราชการจัดสรรให้แต่ละปี เงินบริจาค
6. การบริการ หมายถึง สิ่งที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่อบริการสนองความต้องการของผู้ใช้ ในด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์ และวัสดุอื่น ๆ ที่ได้รวบรวมไว้

กล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของห้องสมุดประกอบด้วย อาคารสถานที่ ใช้สำหรับ เก็บรวบรวมสิ่งตีพิมพ์ วัสดุคือสิ่งที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่อให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการ มีครุภัณฑ์รองรับสำหรับผู้มาใช้บริการ มี บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด ทำหน้าที่ในการบริหารงานห้องสมุด การให้บริการแก่ผู้ให้บริการ จัดสรรงบประมาณของห้องสมุดนำมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการบริการ การอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของห้องสมุด การบริการที่สนองความต้องการของผู้ใช้บริการในทุกภาคส่วน

1.7 การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2555, น. 16) ได้กล่าวว่า ในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนมีงานหลักใหญ่ ๆ 3 งาน คือ

1. งานบริหาร หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดเพื่อกระบวนการการบริหารห้องสมุด มีการดำเนินการต่อเนื่อง และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีคุณภาพ เช่น การกำหนดนโยบายแผนงาน การจัดทำโครงการ การทำปฏิทินการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ งานสารบรรณ และงานอื่น ๆ
2. งานเทคนิค หมายถึง งานที่ต้องใช้ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์โดยตรงในการจัดทำเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวก
3. งานบริการ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุด บริการยืม - คืน บริการตอบคำถาม ช่วยการค้นคว้า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

1.8 การบริการของห้องสมุดประชาชน

การบริการในห้องสมุดประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจ ในสถานที่ การจัดการที่ดี รวมไปถึงการบริการของบรรณารักษ์

กุลธร เลิศสุริยะกุล (2542) กล่าวว่า ในการให้บริการต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ห้องสมุดประชาชนดำเนินการจนบรรลุวัตถุประสงค์ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดวิธีการบริการของห้องสมุด ลักษณะของการจัดบริการของห้องสมุดประชาชน

1. บริการในลักษณะตั้งรับ เป็นบริการที่ห้องสมุดประชาชนทุกแห่งจัดบริการเตรียมวัสดุสารนิเทศต่าง ๆ ไว้พร้อมภายในห้องสมุดเพื่อให้ประชาชนเข้ามาใช้วัสดุเหล่านั้นในห้องสมุด พร้อมทั้งรับบริการต่าง ๆ ที่บรรณารักษ์จัดให้มีขึ้น เช่น การจัดเก็บวัสดุสารนิเทศอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ โดยการแยกประเภทอย่างชัดเจน มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ ปลุกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน

2. บริการลักษณะเชิงรุก เป็นบริการแนวใหม่ที่ห้องสมุดนำความรู้ต่าง ๆ เคลื่อนที่ออกไปบริการ ให้ถึงมือประชาชนในชุมชน เช่น จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดทำเครือข่ายให้บริการหมุนเวียนสื่อ นำเสนอข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย (2545, น. 12) กล่าวถึงประเภทของงานบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดประชาชน โดยทั่วไปว่าเป็นการบริการให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ดังนี้

1. บริการให้อ่านและศึกษาค้นคว้าสื่อความรู้ หรือทรัพยากรสารสนเทศโดยเสรี
2. บริการยืมหนังสือทั้งภายในห้องสมุด และภายนอกห้องสมุดเพื่อนำไปอ่านหรือศึกษาค้นคว้าที่บ้าน
3. บริการช่วยค้นคว้าและตอบคำถาม ช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้รวดเร็ว

4. บริการหนังสือ สื่อสารสนเทศที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ
5. บริการแนะนำช่วยเหลือในเรื่องของการอ่าน
6. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด
7. บริการบรรณานุกรมรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ

กล่าวสรุปได้ว่า การบริการมีบทบาทสำคัญในการทำให้มีนิสัยรักการอ่าน เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลหรือบริการแนะนำเกี่ยวกับหนังสือและการบริการทางสารสนเทศ

1.9 ประเภททรัพยากรของห้องสมุดประชาชน

บุญถิ่น คิดโร (2540, น. 4 - 5) ได้แบ่งทรัพยากรของห้องสมุดออกเป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรตีพิมพ์ และทรัพยากรไม่ตีพิมพ์ ทรัพยากรตีพิมพ์ เป็นทรัพยากรที่ถ่ายทอดสารสนเทศด้วยตัวอักษรเป็นหลัก การรับรู้ สารสนเทศจากทรัพยากรตีพิมพ์คือ อ่านโดยตรงจากกระดาษที่ใช้บันทึกสารสนเทศ ประกอบด้วยประเภทและชนิดย่อยๆ ดังนี้

1. หนังสือ จำแนกได้ คือ
 - 1.1 หนังสือสารคดีวิชาการ จำแนกได้คือ
 - 1.1.1 หนังสือสารคดีทั่วไป
 - 1.1.2 หนังสืออ้างอิง
 - 1.1.3 หนังสือแบบเรียนประมวลการสอน หลักสูตรและคู่มือครู
 - 1.2 หนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.3 นวนิยาย
 - 1.4 รวมเรื่องสั้น

2. วารสารและหนังสือนิตยสาร
3. หนังสือพิมพ์
4. จุลสาร
5. กฤตภาค

ทรัพยากรไม่ตีพิมพ์ เป็นทรัพยากรที่ถ่ายทอดสารสนเทศด้วยวิธีหลากหลายเป็นพิเศษไปจากการอ่านตัวอักษรดังเช่นทรัพยากรตีพิมพ์ และส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เป็นพิเศษเฉพาะทรัพยากรนั้น ๆ ใช้เทคนิควิธีการที่ซับซ้อนในการถ่ายทอดสารสนเทศ จำแนกได้ดังนี้

1. ทัศนวัสดุ ได้แก่
 - 1.1 วัสดุกราฟิค ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพโฆษณา
 - 1.2 วัสดุโปร่งแสง ได้แก่ สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นโปร่งใส
 - 1.3 วัสดุย่อส่วน ได้แก่ ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช ไมโครการ์ด ไมโครพรีนท์
 - 1.4 สิ่งจำลองของตัวอย่างและของจริง
2. โสตวัสดุ ได้แก่
 - 2.1 แผ่นเสียง
 - 2.2 แผ่นคอมแพคหรือซีดี
 - 2.3 แถบบันทึกเสียง หรือเทปเสียง
 - 2.4 รายการวิทยุ
3. โสตทัศนวัสดุ ได้แก่
 - 3.1 फिल्मภาพยนตร์
 - 3.2 วีดิทัศน์
 - 3.3 รายการโทรทัศน์
4. วัสดุคอมพิวเตอร์ ได้แก่
 - 4.1 งานแม่เหล็ก
 - 4.2 เทปแม่เหล็ก
 - 4.3 ฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นเอง
 - 4.4 ฐานข้อมูลสำเร็จรูป
 - 4.5 ฐานข้อมูลในระบบโทรคมนาคม เช่น Internet pulinet เป็นต้น

มหาวิทยาลัยบูรพา (2550, น. 12 - 14) ได้อธิบายว่า ทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุห้องสมุด วัสดุสารสนเทศ หรือสื่อการศึกษา อาจเรียกคำใดคำหนึ่งก็ได้ ซึ่งมีความหมายรวมในทำนองเดียวกัน จะแตกต่างกันก็เพียงรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น ทรัพยากรสารสนเทศที่มีบริการในห้องสมุดอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อไม่ตีพิมพ์ สรุปได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ คือหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง จุลสาร และกฤตภาค
2. สื่อไม่ตีพิมพ์ คือ สื่อที่บันทึกความรู้ ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ ในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือจากหนังสือ เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องเล่นวีดิทัศน์

จะเห็นได้ว่าทรัพยากรในห้องสมุดประชาชน การจัดหาควรกำหนดทั้งคุณภาพและปริมาณ โดยเฉพาะทรัพยากรทางด้านวัสดุสารนิเทศ ห้องสมุดควรจัดหาทรัพยากรที่มีมาตรฐานและคุณภาพ ทั้งในรูปวัสดุตีพิมพ์และสื่อทัศนวัสดุ ควรได้รับการคัดเลือก การจัดหาเพิ่มขึ้น พิจารณาผู้ใช้ห้องสมุดและจำนวนอัตราส่วนต่อประชากร

2. สื่อ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายของสื่อ (2) คุณค่าของสื่อ (3) ประเภทของสื่อ (4) การเลือกสื่อ (5) การใช้สื่อ

2.1 ความหมายของสื่อ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสื่อการสอน ดังนี้

กิตานันท์ มลิทอง (2536, น. 76) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการสอนหมายถึงตัวกลางที่ช่วยนำ และถ่ายทอดข้อมูลความรู้จากผู้สอนหรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายและขยายเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533, น. 80) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534, น. 43 - 44) ได้ให้ความหมายของคำว่าสื่อการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัสดุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งวิธีการสอนและกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

Reiser และ Game อ้างถึงใน ฉลองชัย (2536, น. 252) ให้คำนิยามสื่อการเรียนการสอน ที่มีความกะทัดรัดว่า หมายถึงวิถีทางกายภาพ ซึ่งข่าวสารทางการเรียนการสอนได้รับการสื่อสารหรือสื่อความหมาย ตามคำนิยามจะเห็นได้ว่า หนังสือเรียน เทปเสียง เครื่องมือ ฝึกรอบม รายการโทรทัศน์ คำบรรยายของผู้สอน ฯลฯ จัดได้ว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง

วาสนา ชาวหา (2533, น. 8) กล่าวว่าสื่อการสอน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นตัวกลางหรือพาหะหรือพาหะนำความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2531) ได้ให้ความหมายว่า สื่อสิ่งพิมพ์ตามความหมายโดยทั่วไป ได้แก่ สื่อที่ใช้ติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกันด้วยภาษาเขียน โดยใช้วัสดุกระดาษพิมพ์ออกมาพร้อมกัน เพื่อแจกจ่ายผู้อ่านคราวละมาก ๆ สื่อสิ่งพิมพ์มักออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ นิตยสาร วารสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ ใบปลิว แผ่นพับ หนังสือคู่มือ และภาพโฆษณา

สรุป “สื่อ” หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และเทคนิค วิธีการที่เป็นเครื่องมือช่วยในการถ่ายทอดความรู้ เจตคติและทักษะไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสื่อที่นำไปใช้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 คุณค่าของสื่อ

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อไว้ดังนี้ สื่อการสอนโดยทั่วไปมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อระบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวอย่างให้การถ่ายทอดความรู้หรือการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกและรวดเร็ว

กิดานันท์ มลิทอง (2531, น. 83) ได้นำเสนอแนวคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของการสอนที่มีต่อผู้เรียน และผู้สอนดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อ
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยตนเองและผู้สอนด้วย

วรารุช อ่อนขาว (2542, น. 26 - 27) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อไว้ว่า ส่วนหนึ่งของวิทยาการ ด้านเทคโนโลยีการศึกษาเป็นการศึกษาถึง “สื่อ” ที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักเรียน ถึงแม้สื่อส่วนมากที่นำมาใช้ทางการศึกษาไม่ได้มีจุดประสงค์แรกเริ่มของการคิดค้น เพื่อจะนำมาใช้ทางการศึกษาก็ตาม แต่สิ่งที่ได้ถูกคิดค้นหรือพัฒนาขึ้นได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนการสอนอย่างมากในปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่แผ่นใส สไลด์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ และล่าสุดคือคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงคุณสมบัติเฉพาะตัวของสื่อแต่ละประเภทที่สามารถให้ ความเหมือนจริง หรือเข้าใจสถานการณ์จริงมากน้อยตามลำดับ เช่น ตามประสบการณ์ของ Edgar Dale ที่เป็นที่ยุ่จักกันทั่วไป โดยสรุปว่าสื่อที่สามารถให้ประสบการณ์ที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมาก จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และถือว่าสถานการณ์จริงเป็นประสบการณ์ที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้

2.3 ประเภทของสื่อ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2555, น. 14) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอน ออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะของสื่อการเรียนการสอน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกอบรม ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย

1.1 สื่อประกอบการเรียน เช่น ตำรา แบบเรียน ชุดวิชา หนังสือ วารสาร แผ่นพับ ใบปลิว เอกสารเสริมความรู้ต่าง ๆ ฯลฯ

1.2 สื่อประกอบการสอน เช่น หลักสูตร คู่มือครู คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชาต่าง ๆ สื่อการสอน ฯลฯ

1.3 สื่อเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอน เช่น คู่มือการใช้หลักสูตรคู่มือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน คู่มือการนิเทศติดตามผล เกณฑ์การจัดกิจกรรม การพบกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ คู่มือการเทียบโอน เป็นต้น

2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย

2.1 โทรทัศน์เพื่อการศึกษา

2.2 วีดิทัศน์เพื่อการศึกษา

2.3 วิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา

2.4 เทปเสียงเพื่อการศึกษา

2.5 สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ที่จำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI , Internet, CD - ROM เป็นต้น

3. สื่อบุคคล ประกอบด้วย

3.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2 ผู้ประกอบการ

3.3 ผู้ชำนาญด้านต่าง ๆ

ในปัจจุบันสื่อเป็นสิ่งจำเป็นทั้งด้านการเรียนและการสอน ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงสื่อบุคคล ซึ่งมีให้เลือกใช้หลากหลายประเภท

2.4 การเลือกสื่อ

นิรนาม (อ้างถึง ชูติมา 2545, น. 20) กล่าวถึงการเลือกและใช้สื่อการสอนว่าได้ให้ทักษะ เกี่ยวกับโอกาสและขอบเขตการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการศึกษาว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องจาก

1. เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้เป็นเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการจัดการ การให้การศึกษาและฝึกอบรม

2. ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้ก่อให้เกิดวิธีการ และเทคนิคการเรียนการสอน รูปแบบใหม่มากมาย อันนำไปสู่การศึกษาที่เหมาะสมและเท่าเทียมกันสำหรับทุกคน วย าระดับฐานะ และ สถานที่ รวมทั้งเกิดการติดต่อแบบสองทาง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในประเทศไทย

2.5 การใช้สื่อ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 23 - 24) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย รวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้ใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการ

ในการถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอนไปยังผู้เรียน จำเป็นต้องมีสื่อมาช่วยในการถ่ายทอดเสมอ หากผู้สอนไม่นำสื่อมาช่วยในการถ่ายทอดความรู้ การเรียนการสอนนั้น คงไม่ประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

3. บริบทห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ ห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ ประวัติและการบริการดังนี้

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสนทราย เดิมมีชื่อว่า “ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสนทราย” สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ จัดขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 21 มกราคม 2537 ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและเปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสนทราย” สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการปัจจุบันสำนักงานตั้งอยู่บนพื้นที่ราชพัสดุ หมายเลข ชม/427 หมู่ที่ 4 ตำบลสนทราย หลวง อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 1 - 0 - 78 ไร่ ประกอบด้วย อาคารสำนักงาน อาคารห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย และอาคารเอนกประสงค์ อยู่ใกล้กับที่ว่าการอำเภอสนทรายการเดินทางไปมาสะดวกสบาย

ปรัชญา “คิดเป็น”

วิสัยทัศน์ “กศน.อำเภอสันทรายจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมธุรกิจพอเพียงก้าวทันการเปลี่ยนแปลง”

พันธกิจ จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพ
ทุกระดับ ทุกรูปแบบ

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ส่งเสริมชุมชนให้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการศึกษตลอดชีวิต
4. พัฒนาบุคลากรเพื่อดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา “คิดเป็น” ของสถานศึกษา
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และดำเนินรอยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย เปิดทำการทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 08.30 – 16.30 น.
หยุดวันนักขัตฤกษ์

ประเภทของการบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

1. การจัดบริการภายใน ได้แก่
 - 1.1 มุมหนังสือ มสธ.
 - 1.2 อาเซียนศึกษา
 - 1.3 มุมการเรียนรู้เด็ก
 - 1.4 มุมวารสารใหม่
 - 1.5 มุมสืบค้นออนไลน์
 - 1.6 มุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์
 - 1.7 มุมนวนิยาย
 - 1.8 มุมวิชาการ
 - 1.9 มุมแหล่งเรียนรู้ชุมชน
 - 1.10 มุมนิทรรศการ

2. การจัดบริการภายนอก
 - 2.1 บริการห้องน้ำ
 - 2.2 บริการที่จอดรถ
 - 2.3 มุมพักผ่อน สวนหย่อม
 3. การบริการเชิงรุก
 - 3.1 บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต
 - 3.2 บริการยืมคืนหนังสือด้วยระบบออนไลน์
 - 3.3 การสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์
 - 3.4 การบริการสืบค้นสารนิเทศ ทั้งการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด
- จากฐานข้อมูล
4. การจัดบริการความรู้สู่ชุมชน (ห้องสมุดเคลื่อนที่)
 - 4.1 มีการหมุนเวียนหนังสือและสื่อให้กับบ้านหนังสือชุมชนในแต่ละตำบลของอำเภอสังขละบุรี
 - 4.2 การนำหนังสือไปบริการในกิจกรรมอำเภอเคลื่อนที่ร่วมกับภาคีเครือข่าย
 - 4.3 ส่งเสริมการรู้หนังสือ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
 - 4.4 อบรมการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนจากปี พ.ศ. 2541 - 2558 มีจำนวน 9 เรื่องดังนี้

ณัฐพล วาณิช (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสื่อการศึกษาของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว พบว่าโดยภาพรวมผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อสื่อการศึกษาในระดับมาก เมื่อพิจารณาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สื่อมีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน สื่อโสตทัศนเหมาะสมกับการบริการ รวมถึงสื่อประชาสัมพันธ์มีความสมบูรณ์ การบริการที่เหมาะสม

กรรณิการ์ ยุทธคราม (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าห้องสมุดควรจัดหาหนังสือให้มีความทันสมัย ควรปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและเครื่องคอมพิวเตอร์ และบุคลากรควรมีจำนวนเพิ่มขึ้นและควรได้รับการพัฒนาในการให้บริการ

วรารณณ์ คำเขียว (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดภูเก็ต และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดภูเก็ต พบว่า ห้องสมุดควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมให้ตรงตามความต้องการของทุกเพศ ทุกวัย ควรให้บุคลากรเข้ารับการอบรมด้านวิชาการอยู่เสมอ

นพลักษณ์ ทองศาสตรา (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก การดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดประชาชน ในด้านการบริหาร บุคลากร อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

กันทรกร กากแก้ว (2542) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดประชาชนและการให้บริการ ผลการวิจัยตัวแปรตาม ด้านการบริการและทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้บริการร้อยละ 40 ไม่พอใจในการให้บริการ เพราะหนังสือส่วนใหญ่จะถูกยืมไป ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือเพื่อมาให้บริการเพิ่มมากขึ้น

กันทรกร กากแก้ว (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องห้องสมุดและการให้บริการสารสนเทศของคณะกรรมการห้องสมุดในรัฐคาตุนา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจข้อมูลที่ได้จากวัสดุตีพิมพ์ หนังสือและวารสาร และไม่พอใจวัสดุตีพิมพ์ประเภทประวัติศาสตร์ท้องถิ่น อาชีพ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม

จากการที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อสรุปจากผลงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าว และนำมาเชื่อมโยงในงานวิจัยนี้ คือ บุคคลมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน ดังนั้นในการให้บริการของห้องสมุดประชาชนจึงมีผู้ใช้บริการที่ต้องการใช้ การใช้บริการในการค้นคว้าหาความรู้ที่แตกต่างกัน

เบญจมาศ เพ็ชรพิรุณ (2541) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนในจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กลุ่มอายุที่ใช้บริการมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 18 - 35 ปี ส่วนระดับการศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าใช้บริการมากที่สุด ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกห้องสมุด อาชีพที่มาใช้บริการห้องสมุดมากที่สุดคือ อาชีพนักเรียนนักศึกษา ห้องสมุดที่มี ผู้มาใช้บริการมากที่สุดคือ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ความต้องการใช้บริการ 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาออกโรงเรียน และการจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน

ผู้ใช้บริการมีความต้องการใช้บริการการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดการศึกษาออกโรงเรียนและการจัดศูนย์ข้อมูลชุมชนมีความต้องการใช้บริการอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการด้านเพศ อายุ อาชีพ และสถานภาพการเป็นสมาชิกห้องสมุด

โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริการคือ สนับสนุนให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ และบริการถ่ายสำเนาเอกสาร

ประพิศ นพประชา (2541) ได้ศึกษาปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนของผู้บริการในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกห้องสมุดมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนโดยรวมและด้านสภาพทั่วไป ด้านครุภัณฑ์และวัสดุทัศนวัสดุและด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านระเบียบการใช้ห้องสมุดและด้านบุคลากรอยู่ในระดับไม่มีปัญหา สมาชิกห้องสมุดที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นสมาชิกที่มีสภาพการเป็นสมาชิกต่างกัน มีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมและด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมาชิกห้องสมุดมีปัญหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเรื่องอากาศร้อน อบอุ่น คับแคบเกินไป จำนวนวัสดุทัศนวัสดุไม่เพียงพอในการบริการ ควรจัดหาเทคโนโลยีใหม่ไว้บริการ ควรจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ให้เพิ่มมากขึ้น

สมมิตร สรรพอำไพ, (2541) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดโดยส่วนรวมและรายด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และด้านการจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย รองลงมาคือด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และด้านจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุด โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีอายุต่างกัน พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุด โดยรวมแตกต่างกันจากผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีอายุ 18 - 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหาและความต้องการ ของ ผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดในการ ดำเนินการวิจัยดังนี้ (1) ประชากร (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) การ วิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2562 ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 420 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม สภาพ ปัญหา และความต้องการของ ผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 ตอน โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ถึง 4 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และ ตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน ได้แก่ ด้าน สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร และ ด้านการบริการสื่อ สารสนเทศ

ตอนที่ 3 ปัญหาของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน ได้แก่ ด้าน สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร และด้านการ บริการสื่อ สารสนเทศ

ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร และด้านการบริการสื่อ สารสนเทศ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อในห้องสมุด เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยกำหนดสิ่งที่จะสอบถามเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุด ด้านที่ 2 ปัญหาการใช้บริการสื่อในห้องสมุด ด้านที่ 3 ความต้องการใช้บริการสื่อในห้องสมุด

2.2.2 สร้างแบบสอบถาม โดยใช้กรอบแนวคิดจากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย ได้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ

2.2.3 ตรวจสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดประเมินผลจำนวน 1 ท่าน (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิแสดงในภาคผนวก ก) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน

เกณฑ์การให้คะแนนการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) แล้วหาค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

+1	ถ้าแน่ใจว่า รายการสอบถามมีความเหมาะสม
0	ถ้าไม่แน่ใจว่า รายการสอบถามมีความเหมาะสม
-1	ถ้าแน่ใจว่า รายการสอบถามไม่มีความเหมาะสม

จากนั้นนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อมารวมกันเพื่อหาค่าความสอดคล้อง

จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

R = คะแนนความเห็น

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อคำถามจากการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า $IOC \geq .50$ แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องเชิงเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน ซึ่งผลพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของแบบสอบถามอยู่ในระดับดี ทั้ง 3 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 0.98 (แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก ค)

2.2.4 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

2.2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ หลังจากผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะจึงดำเนินการจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน

ตอนที่ 3 ปัญหาของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน

ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้

แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามที่กำหนดไว้

2.2.6 ทดลองกับกลุ่มประชากร นำแบบสอบถามที่พิมพ์เสร็จแล้วนำแบบสอบถามทั้งหมดไปดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Cronbach “ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -Coefficient) ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่น 0.92 (ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3.1.2 ประสานกับผู้มาใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย เพื่อแจกแบบสอบถามจำนวน 200 ฉบับ ผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามจากผู้มาใช้บริการภายในเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2562

3.2 การดำเนินการจัดทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และดำเนินการแยกและจัดหมวดหมู่เพื่อเตรียมข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.2.2 คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลมา มีความสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 นำมาลงรหัสให้คะแนนตามเกณฑ์การใช้คะแนนแต่ละข้อเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปแปลผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายคะแนน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.3.1 การให้คะแนนข้อคำถาม ผู้วิจัยได้ให้คะแนนตัวเลือกที่มีลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแต่ละตัวมีคำตอบกำหนดเอาไว้และกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

3.3.2 การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับข้อความในแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามเทียบคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1986, p. 182) โดยพิจารณาระดับคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายความว่า	น้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$$

4.2 วิเคราะห์ข้อมูล สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อกำหนดให้	μ	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของ จอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คาร์ห์น (Best John W. and Kahn James V., 1993, pp. 181 - 182) ดังนี้

4.50 - 5.00	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ความคิดเห็นในระดับมาก
2.50 - 3.49	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 - 1.49	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.2.2 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-S.D.) (Lafferty Petter and Rowe Julain, 1995, pp. 561 - 562)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้	σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$N\sum X^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
	$(\sum X^2)$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Cronbach “ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา” (α - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 96)

4.3.1 การหาค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น. 62) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$S^2 = \frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อกำหนดให้	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

4.3.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Cronbach “ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 96)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อกำหนดให้	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ อัตราความถี่ในการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ประเภทการใช้บริการห้องสมุด มีรายละเอียดตาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 420)

ข้อที่	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	124	29.50
	หญิง	296	70.50
2	อายุ		
	10-19 ปี	24	5.70
	20-29 ปี	51	12.10
	30-39 ปี	65	45.50
	40-49 ปี	146	34.80
	50 ปีขึ้นไป	134	31.90
3	วุฒิการศึกษา		
	ประถมศึกษา	12	2.90
	มัธยมศึกษาตอนต้น	29	6.90

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	84	20.00
	ปริญญาตรี	184	43.10
	ปริญญาโท	111	26.40
4	อาชีพ		
	นักเรียน / นักศึกษา	32	7.60
	ข้าราชการ	147	35.00
	พนักงานราชการ	17	4.00
	พนักงานเอกชน	44	10.50
	ค้าขาย	84	20.00
	รับจ้าง	96	22.90
5	ความถี่ในการเข้าใช้บริการสื่อในห้องสมุด		
	น้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์	319	76.00
	สัปดาห์ละ 3 ครั้ง	75	17.90
	มากกว่า 3 ครั้ง / สัปดาห์	26	6.20
6	ประเภทของการใช้บริการห้องสมุด		
	บริการยืมคืน (หนังสือ)	251	59.80
	บริการอินเทอร์เน็ต	54	12.90
	บริการวารสารและหนังสือพิมพ์	100	23.80
	บริการโสตทัศนศึกษา (DVD,VCD)	7	1.70
	บริการตอบคำถามและสืบค้นข้อมูล	8	1.90

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ใช้บริการเป็นผู้หญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.50 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.50 โดยอยู่ในช่วงอายุ 40 - 49 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.80 รองลงมาคือช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.90 ต่อมาคือช่วงอายุ 30 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.50 ต่อมาคือช่วง

อายุ 20 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.10 และน้อยที่สุดคือช่วงอายุ 10-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.70 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาคือระดับ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 26.40 ระดับ ม.ปลาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 6.90 และน้อยที่สุดคือระดับประถมศึกษา 2.90 ประกอบอาชีพข้าราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาคือรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 22.90 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 พนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 10.50 นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และน้อยที่สุดคือพนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 4.00 มีความถี่ในการเข้าใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชน มากที่สุดคือ น้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 76.00 รองลงมาคือ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.90 และน้อยที่สุดคือมากกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 6.20 ประเภทของการใช้บริการห้องสมุดมากที่สุดคือ บริการยืมคืน (หนังสือ) คิดเป็นร้อยละ 59.80 รองลงมาคือบริการวารสารและหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 23.80 บริการอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 12.90 บริการตอบคำถามและสืบค้นข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 1.90 และน้อยที่สุดคือ บริการโสตทัศนศึกษา (DVD,VCD) คิดเป็นร้อยละ 1.70

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

ผลการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาการใช้สื่อ และความต้องการใช้สื่อ มีรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 4.2 สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย โดยรวม (n = 420)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน	3.32	0.82	ปานกลาง
2	ปัญหาการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน	2.36	0.73	น้อย
3	ความต้องการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน	4.03	0.88	มาก
	รวม	3.23	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23, SD = 0.81$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการใช้สื่อของห้องสมุด

($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.88$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านปัญหาการใช้สื่อบริการห้องสมุด ($\bar{X} = 2.36$, $SD = 0.73$)

ตารางที่ 4.3 สภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม ($n = 420$)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก	3.36	0.98	ปานกลาง
2	สภาพแวดล้อมภายใน	3.40	0.82	ปานกลาง
3	บุคลากร (บรรณารักษ์)	3.54	0.80	มาก
4	การบริการสื่อ สารสนเทศ	2.98	0.70	ปานกลาง
รวม		3.32	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพ การใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, $SD = .826$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.80$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริการสื่อ สารสนเทศ ($\bar{X} = 2.98$, $SD = 0.70$)

ตารางที่ 4.4 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ($n = 420$)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	มีบริการสถานที่จอดรถว่างขวางและเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	3.62	0.85	มาก
2	มีบริการมุนั่งพักผ่อนที่ร่มรื่น	3.30	0.97	ปานกลาง
3	บริเวณโดยรอบห้องสมุดสะอาดเรียบร้อย	3.35	0.95	ปานกลาง
4	มีจุดบริการน้ำดื่มสำหรับผู้มาใช้บริการ	3.31	0.85	ปานกลาง
5	มีห้องน้ำไว้บริการให้กับผู้มาใช้บริการ	3.27	0.90	ปานกลาง
รวม		3.37	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการให้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.37, S.D. = 0.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีบริการที่จอดรถกว้างขวางและเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ($\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.85$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีบริการจุดน้ำดื่มให้กับผู้มาใช้บริการ ($\bar{X} = 3.27, S.D. = 0.90$)

ตารางที่ 4.5 สภาพการให้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านสภาพแวดล้อมภายใน (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ภายในห้องสมุดสะอาดและเป็นระเบียบ	3.45	0.79	มาก
2	โต๊ะ เก้าอี้และชั้นเก็บของเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	3.45	0.79	มาก
3	มีป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือ และมุมกิจกรรม นิทรรศการ ต่าง ๆ	3.26	0.78	ปานกลาง
4	บรรยากาศเงียบสงบ อากาศถ่ายเทเหมาะสำหรับการอ่าน หนังสือ	3.29	0.81	ปานกลาง
5	แสงสว่างภายในห้องสมุดมีความเหมาะสม ไม่มีมืดหรือสว่าง เกินไป	3.28	0.71	ปานกลาง
รวม		3.34	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการให้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านสภาพแวดล้อมภายใน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, S.D. = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มาก 2 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภายในห้องสมุดสะอาดและเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 3.45, S.D. = 0.79$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือและมุมกิจกรรม นิทรรศการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.26, S.D. = 0.78$)

ตารางที่ 4.6 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	3.84	0.74	มาก
2	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความกระตือรือร้นและเสมอภาคในการให้บริการ	3.55	0.75	มาก
3	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ผู้มาใช้บริการในการค้นหาสื่อและสารนิเทศต่างๆ ในห้องสมุด	3.52	0.77	มาก
4	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรับฟังความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการ	3.32	0.63	ปานกลาง
5	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการ	3.28	0.68	ปานกลาง
6	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีระยะเวลาในการยืม คืนสื่อที่เหมาะสม	3.36	0.80	ปานกลาง
7	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถบอกรายละเอียดของสื่อที่ต้องการได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง	3.22	0.82	ปานกลาง
รวม		3.44	0.74	ปานกลาง

สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, S.D. =0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X}=3.84$, S.D. = 0.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถบอกรายละเอียดของสื่อที่ต้องการได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.82)

ตารางที่ 4.7 สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านบริการสื่อสารสนเทศ (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สื่อในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	3.10	0.69	ปานกลาง
2	สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัย	3.06	0.73	ปานกลาง
3	สื่อในห้องสมุดมีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	2.92	0.65	ปานกลาง
4	คอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการค้นคว้าและสืบค้นเพียงพอในการให้บริการ	2.81	0.62	ปานกลาง
5	การจัดหมวดหมู่ของสื่อเป็นระบบระเบียบง่ายต่อการค้นหา	2.90	0.66	ปานกลาง
รวม		2.95	0.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนในด้านบริการสื่อสารสนเทศ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อในห้องสมุดมีเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 0.69) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการค้นคว้าและสืบค้นเพียงพอในการให้บริการ ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.62)

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

ผลการวิเคราะห์ ปัญหาของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมภายใน บุคลากร บรรณารักษ์ และการบริการสื่อสารสนเทศ มีรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 4.8 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม (n = 420)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก	2.19	0.73	น้อย
2	สภาพแวดล้อมภายใน	2.21	0.70	น้อย
3	บุคลากร	2.37	0.72	น้อย
4	การบริการสื่อ สารสนเทศ	2.69	0.77	ปานกลาง
รวม		2.36	0.73	น้อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.36, S.D. = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ระดับน้อย 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริการสื่อ สารสนเทศ ($\bar{X} = 2.69, S.D. = 0.73$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 2.19, S.D. = 0.73$)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด บุคลากร (บรรณารักษ์) การบริการสื่อสารสนเทศ มีรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 4.9 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	บริการมุมพักผ่อน มีพื้นที่จำกัด	2.16	0.75	น้อย
2	บริเวณห้องสมุดติดถนนและตลาดทำให้เกิดเสียงรบกวนบางช่วงเวลา	2.30	0.75	น้อย
3	ห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการให้บริการเวลาผู้ใช้บริการมีจำนวนมาก	2.11	0.70	น้อย
	รวม	2.19	0.73	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.19, S.D. = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริเวณห้องสมุดติดถนนและตลาดทำให้เกิดเสียงรบกวนบางช่วงเวลา ($\bar{X} = 2.30, S.D. = 0.75$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการให้บริการเวลาผู้มาใช้บริการมีจำนวนมาก ($\bar{X} = 2.11, S.D. = 0.73$)

ตารางที่ 4.10 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายใน (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	โต๊ะเก้าอี้ และชั้นเก็บของมีบางส่วนที่เกิดการชำรุดเสียหาย	2.18	0.67	น้อย
2	ป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือกับหนังสือในชั้นเก็บไม่ตรงกัน	2.11	0.71	น้อย
3	ไม่มีพื้นที่ในการนั่งทำงานส่วนตัวให้กับผู้ใช้บริการ	2.35	0.74	น้อย
รวม		2.21	0.70	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายใน อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.21$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือไม่มีพื้นที่ในการนั่งทำงานส่วนตัวให้กับผู้ใช้บริการ คือ ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 0.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือกับหนังสือในชั้นเก็บไม่ตรงกัน ($\bar{X} = 2.11$, S.D. = 0.71)

ตารางที่ 4.11 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย	2.41	0.71	น้อย
2	การบริการดูแลของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง	2.39	0.71	น้อย
3	เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ประสบการณ์และความต่อเนื่อง	2.32	0.75	น้อย
รวม		2.37	0.72	น้อย

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานน้อย 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย ($\bar{X} = 2.41$, S.D. = 0.71) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ประสบการณ์และความต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.32$, S.D. = 0.75)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านบริการสื่อสารสนเทศ (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สื่อในห้องสมุดไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	2.85	0.78	ปานกลาง
2	สื่อในห้องสมุดมีให้เลือกน้อย	3.17	0.75	ปานกลาง
3	สื่อในห้องสมุดค่อนข้างจำกัด ไม่หลากหลาย	3.09	0.82	ปานกลาง
4	การสืบค้นไม่ตรงกับฐานข้อมูลที่มีอยู่	2.42	0.75	น้อย
5	ระยะเวลาในการยืม-คืน สื่อค่อนข้างมีระยะเวลาจำกัด	2.13	0.76	น้อย
6	ขาดงบประมาณในการซื้อสื่อหรือเครื่องมือที่ทันสมัย	3.01	0.80	ปานกลาง
7	การยืม - คืน สื่อมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก	2.17	0.78	น้อย
รวม		2.69	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านบริการสื่อสารสนเทศ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ และระดับน้อย 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อในห้องสมุดมีให้เลือกน้อย ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.75) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือระยะเวลาในการยืม - คืน สื่อค่อนข้างมีระยะเวลาจำกัด ($\bar{X} = 2.13$, S.D. = 0.76)

ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้สื่อของผู้ใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย ในด้านความต้องการสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ความต้องการสภาพแวดล้อมภายใน ความต้องการ บุคลากร (บรรณารักษ์) ความต้องการด้านการบริการสื่อสารสนเทศ มีรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 4.13 ความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนโดยภาพรวม (n = 420)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ความต้องการสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก	3.90	0.89	มาก
2	ความต้องการสภาพแวดล้อมภายใน	3.95	0.99	มาก
3	ความต้องการบุคลากร บรรณารักษ์	4.02	0.89	มาก

4	ความต้องการบริการสื่อ สารสนเทศ	4.28	0.77	มาก
รวม		4.03	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.03, S.D = 0.88$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการบริการสื่อ สารสนเทศ ($\bar{X} = 4.28, S.D = 0.77$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความต้องการสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.90, S.D = 0.89$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสื่อ สารสนเทศในห้องสมุดประชาชน รายละเอียดแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.14 ความต้องการสื่อ สารสนเทศในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สภาพบรรยากาศภายนอกร่มรื่น เงียบสงบ	3.86	0.91	มาก
2	มุมพักผ่อนมีบริเวณกว้างขวาง มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอ	3.95	0.87	มาก
รวม		3.90	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความต้องการสื่อ สารสนเทศในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90, S.D. = 0.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มุมพักผ่อนมีบริเวณกว้างขวาง มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอ ($\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สภาพบรรยากาศภายนอก ร่มรื่น เงียบสงบ ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.91$)

ตารางที่ 4.15 ความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายใน (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	การจัดเรียงทรัพยากรสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก	4.08	0.86	มาก
2	ภายในห้องสมุดสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.08	0.87	มาก
3	ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	3.69	1.25	มาก
รวม		3.95	0.99	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนด้านสภาพแวดล้อมภายในอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือภายในห้องสมุดสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยและการจัดเรียงทรัพยากรสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.86) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 1.25)

ตารางที่ 4.16 ความต้องการการบริการของบุคลากร (บรรณารักษ์) (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เจ้าหน้าที่ให้บริการมีอัธยาศัยดี	4.13	0.89	มาก
2	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพและมารยาทที่ดี	4.05	0.88	มาก
3	เจ้าหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า	4.02	0.90	มาก
4	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	3.99	0.89	มาก
5	มีการอบรมพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ให้บริการ	3.95	0.91	มาก
รวม		4.02	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความต้องการการบริการของบุคลากร (บรรณารักษ์) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน ระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่ให้บริการมีอัธยาศัยดี ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการอบรมพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ให้บริการ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.91)

ตารางที่ 4.17 ความต้องการการบริการสื่อ สารสนเทศในห้องสมุดประชาชน (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สื่อในห้องสมุดมีจำนวนมาก และเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ	4.31	0.73	มาก
2	สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	4.46	0.66	มาก
3	ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อสื่อที่หลากหลาย	4.26	0.83	มาก
4	เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นมีความทันสมัย	4.17	0.82	มาก

5	มีการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อในห้องสมุด	4.21	0.82	มาก
รวม		4.28	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความต้องการการบริการสื่อ สารสนเทศในห้องสมุดประชาชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.66$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นมีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.82$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการประเภทของสื่อการสอนในภาพรวม รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.18 – 4.24

ตารางที่ 4.18 ความต้องการประเภทสื่อในภาพรวม (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สื่อสิ่งพิมพ์	3.41	0.89	มาก
2	สื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.86	0.95	มาก
3	สื่อโสตทัศน	3.23	0.83	ปานกลาง
4	อุปกรณ์สื่อโสตทัศน	4.07	0.86	มาก
5	ชุดการสอน	3.82	0.97	มาก
รวม		3.67	0.90	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความต้องการประเภทของสื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.90$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อุปกรณ์สื่อโสตทัศน ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สื่อโสตทัศน ($\bar{X} = 3.23, S.D. = 0.83$)

ตารางที่ 4.19 ความต้องการสื่อ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	หนังสือ	4.25	0.89	มาก
2	สารานุกรม	3.52	0.82	มาก

3	วารสารทางวิชาการ	3.12	0.80	ปานกลาง
4	คู่มือการปฏิบัติการ	3.10	0.88	ปานกลาง
5	หนังสืออ้างอิง	3.09	0.88	ปานกลาง

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
6	หนังสือพิมพ์	3.78	1.07	มาก
7	บทความทางวิชาการ	3.06	0.89	ปานกลาง
รวม		3.41	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า 19 ความต้องการสื่อ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.89$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หนังสือ ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.89$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บทความทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.06, S.D. = 0.89$)

ตารางที่ 4.20 ความต้องการสื่อ ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ฐานข้อมูลออนไลน์	3.67	0.95	มาก
2	วารสารอิเล็กทรอนิกส์	3.72	1.04	มาก
3	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	3.83	0.99	มาก
4	แอปพลิเคชัน Chiang Mai Library	3.94	0.96	มาก
5	สื่อเสมือนจริง AR	4.03	0.89	มาก
6	โซเชียลมีเดีย (LINE, FACEBOOK)	4.00	0.90	มาก
รวม		3.86	0.95	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความต้องการสื่อ ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.95$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อเสมือนจริง ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.89$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ฐานข้อมูลออนไลน์ ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.95$)

ตารางที่ 4.21 ความต้องการสื่อ ประเภทสื่อโสตทัศน์ (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ซีดีรอม	2.90	0.82	ปานกลาง
2	วีดิทัศน์	3.25	0.76	ปานกลาง
3	โปสเตอร์	3.70	1.01	มาก
4	ซีดี	3.07	0.75	ปานกลาง
รวม		3.23	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ความต้องการประเภทสื่อโสตทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D.= 0.83) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โปสเตอร์ ($\bar{X} = 3.70$, S.D.= 1.01) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ซีดีรอม ($\bar{X} = 2.90$, S.D.= 0.82)

ตารางที่ 4.22 ความต้องการสื่อ ประเภทอุปกรณ์ (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เครื่องขยายเสียง	4.06	0.91	มาก
2	เครื่องรับโทรทัศน์สี	4.02	0.86	มาก
3	เครื่องเล่นซีดี	3.93	0.91	มาก
4	คอมพิวเตอร์	4.34	0.72	มาก
5	โน้ตบุ๊ก	4.15	0.82	มาก
6	กล้องวิดีโอ	3.93	0.97	มาก
รวม		4.07	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ความต้องการประเภทอุปกรณ์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โน้ตบุ๊กกับเครื่องเล่นซีดี ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.97)

ตารางที่ 4.23 ความต้องการสื่อ ประเภทชุดการสอน (n = 420)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ชุดการสอนทางไกล	3.96	0.93	มาก
2	ชุดการสอนประกอบการบรรยาย	3.69	1.01	มาก
	รวม	3.82	0.97	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ความต้องการประเภทชุดการสอนอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชุดการสอนทางไกล ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 1.01) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ชุดการสอนการบรรยาย ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.97)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ผลวิเคราะห์ข้อมูลแสดงข้อเสนอแนะ สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย มีดังนี้

5.1 ต้องการให้สื่อสิ่งพิมพ์อัปเดตรายวันหรือรายสัปดาห์ (24 คน)

5.2 ควรหาสื่อที่หลากหลายและทันสมัยมาเพิ่มเติม (16 คน)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อของผู้ใช้บริการในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

2) เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้สื่อของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3) เพื่อศึกษาความต้องการการใช้สื่อและสารสนเทศในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2562 ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 420 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ 1 ฉบับ จำนวน 5 ตอน โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 4 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเสนอแนะ โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้ (1) กำหนดสิ่งที่จะศึกษาหรือวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา (2) ศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัย (3) กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม (4) สร้างแบบสอบถาม (5) ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (6) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ (7) ทดลองใช้แบบสอบถาม (8) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย ช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2562 โดยแจกแบบสอบถามจำนวน 200 ฉบับ ได้รับคืน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.4.1 ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในระหว่างช่วงอายุ 40 - 49 ปี มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ ความถี่ในการเข้าใช้บริการห้องสมุดจะอยู่ที่น้อยกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เลือกรับบริการประเภทยืมคืนหนังสือมากที่สุด

1.4.2 โดยภาพรวมสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการในการใช้สื่อของห้องสมุด

1.4.3 สภาพการใช้สื่อของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1) สภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีบริการสถานที่เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ

2) สภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย ด้านสภาพแวดล้อมภายใน พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดการให้บริการภายในห้องสมุดที่สะอาดและเป็นระเบียบ

3) สภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย ด้านบุคลากร (บรรณารักษ์) พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีอัตราคีย์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส

4) สภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย ด้านการบริการสื่อสารสนเทศ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ

1.4.4 ปัญหาการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริการสื่อสารสนเทศ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1) ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริเวณห้องสมุดติดถนนและตลาดทำให้เกิดเสียงรบกวนบางช่วงเวลา

2) ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชน ด้านสภาพแวดล้อมพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไม่มีพื้นที่ในการนั่งทำงานส่วนตัวให้กับผู้ใช้บริการ

3) ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชน ด้านบุคลากรให้บริการ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย

4) ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชน ด้านการบริการสื่อสารสนเทศ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อในห้องสมุดมีให้เลือกจำกัด ไม่หลากหลาย

1.4.5 ความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการการบริการสื่อสารสนเทศ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1) ความต้องการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มุมพักผ่อนมีบริเวณกว้างขวาง มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอ

2) ความต้องการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชน ด้านสภาพแวดล้อมภายใน พบว่ามีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภายในห้องสมุดสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยและการจัดเรียงทรัพยากรสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก

3) ความต้องการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนด้านการบริการของบุคลากร พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีอัตราคีย์ดี

4) ความต้องการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนด้านการบริการสื่อสารสนเทศ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

2.1 สภาพการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

ด้านสภาพการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส เนื่องจากการที่บุคลากรในห้องสมุดได้แก่ บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มีอัธยาศัยดี มีใจให้บริการจะเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุด ทำให้อยากมาใช้บริการห้องสมุดอยู่เสมอและจะทำให้เป็นการส่งเสริมให้เกิดการรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ ชูติมา สัจจามันท์ (2541) ได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนห้องสมุดสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยบุคลากรมีความสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของห้องสมุด มีจิตสำนึกในหน้าที่การให้บริการ การบริการเป็นหัวใจสำคัญ

2.2 ปัญหาการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

ด้านปัญหาการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริการสื่อ สารสนเทศ เนื่องจากสื่อในห้องสมุดมีให้จำกัด ไม่หลากหลาย ซึ่งสื่อเป็นเรื่องที่จำเป็นมากในการมาใช้บริการของห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ รวมไปถึงสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้สื่อในการสืบค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ และนำไปประยุกต์กับการเรียนการทำงานของแต่ละช่วงวัย ซึ่งสอดคล้องกับ วรารุช อ่อนขาว (2542) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ถึงแม้สื่อส่วนมากไม่ได้มีจุดประสงค์แรกเริ่มของการคิดค้นเพื่อที่จะนำมาใช้ทางการศึกษา แต่สิ่งที่ถูกคิดค้นหรือพัฒนาขึ้นได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของของกระบวนการเรียนรู้อุปกรณ์การสอนในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ ซึ่งสื่อจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2.3 ความต้องการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

ด้านความต้องการ การใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ต้องการบริการสื่อ สารสนเทศ สื่อที่มีจำนวนมากและเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ วาณรี ฐานวงศ์ศานติ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า งานบริการห้องสมุดเป็นหน้าที่หลักที่ห้องสมุดต้องจัดเตรียม เพื่ออำนวยความสะดวก สนองความต้องการให้ผู้ใช้บรรลุวัตถุประสงค์และได้รับประโยชน์สูงสุดด้วยกระบวนการนำทรัพยากรสารสนเทศที่สรรหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมและจัดระบบงานห้องสมุดแต่ละประเภทให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัยสภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การใช้สื่อเป็นตัวช่วยในการเพิ่มความรู้ ช่วยในการศึกษาหาข้อมูล ช่วยในการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนจัดซื้อสื่อที่หลากหลายและทันสมัยกับยุคปัจจุบันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้ผู้บริการ

3.1.2 ปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สื่อไม่เพียงพอต่อการใช้งานของผู้บริการ ไม่ตรงกับความต้องการ และมีรูปแบบที่จำกัด ไม่ทันสมัย บุคลากรมีจำนวนจำกัด ขาดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน สถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อสื่อที่หลากหลายรูปแบบ และเป็นที่ต้องการของผู้บริการ มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับบริบทและการปฏิบัติงาน อบรมให้ความรู้ทั้งในด้านวิชาการและปฏิบัติการแก่บุคลากร

3.1.3 ความต้องการการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการใช้สื่อที่หลากหลาย และทันสมัยตรงกับความต้องการของผู้บริการ ต้องการให้บุคลากรพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน จัดให้มีการอบรมพัฒนาคุณภาพบุคลากรที่ให้บริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรมีการพัฒนาทั้งภายในและภายนอกบริเวณพื้นที่ห้องสมุด สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ และพัฒนาห้องสมุด

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการในการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริการให้ตรงกับความต้องการ ศึกษารูปแบบของสื่อที่ส่งเสริมการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้หลากหลายสำหรับทุกเพศทุกวัย ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.2.2 ควรศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนแห่งอื่น ๆ เพื่อการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการใช้งานของผู้บริการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ. (2540). *แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2538). *แนวทางการพัฒนาห้องสมุดประชาชน: มิติใหม่ศูนย์การเรียน*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมปฏิบัติการ.
- กรมวิชาการ. (2545). *การศึกษาศาภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กรรณิการ์ ยุทธคราม. (2557). *การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กอบแก้ว โชติบุญชู. (2544). *การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2548). *สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษานวัตกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลธร เลิศสุริยะกุล. (2542). *แผนการส่งเสริมการอ่านสำหรับประชาชน. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน*. 17.
- กิติเกษม ใจชื่น. (2536). *แนวทางการนิเทศห้องสมุดประชาชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นพลักษณ์ ทองศาสตรา. (2551). *การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2546). *ทักษะการใช้ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: เอสอาร์ พรีนติ้ง แมวโปรดักส์.
- บุญถัน คิดไร่. (2540). *วัสดุสารสนเทศในห้องสมุด ใน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า*. มหาสารคาม: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พดุมพงษ์ เล็กศิริรัตน์. (2531). *การออกแบบสื่อการสอน*. สงขลา: เอส ซี วี การพิมพ์.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2544). *มัลติมีเดียเทคโนโลยีกับโรงเรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- พิสุจน์ ภูมิพงศ์. (2551). การศึกษากระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อการได้รับการยกย่องเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.
- วรภรณ์ คำเขียว. (2556). สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดภูเก็ต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2531). สื่อการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- วาสนา ขาวหา. (2533). สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุพรรณิ วราทร. (2546). การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. (2534). เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนา ตำราและเอกสารทางวิชาการ หน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู.
- สุริสา กาญจนเกตุ. (2541). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อธิปต์ย์ คลีสุนทร. (2544). Internet School net กับการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาไทย. วารสารอินเทอร์เน็ตทูเดย์, 8(5), 24 - 29.
- อัญชลี อินตะนัย. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบสภาพห้องสมุดวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา พ.ศ.2536. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อาชญญา รัตนอุบล. (2548). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต: ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาพการศึกษ.

ภาคผนวก

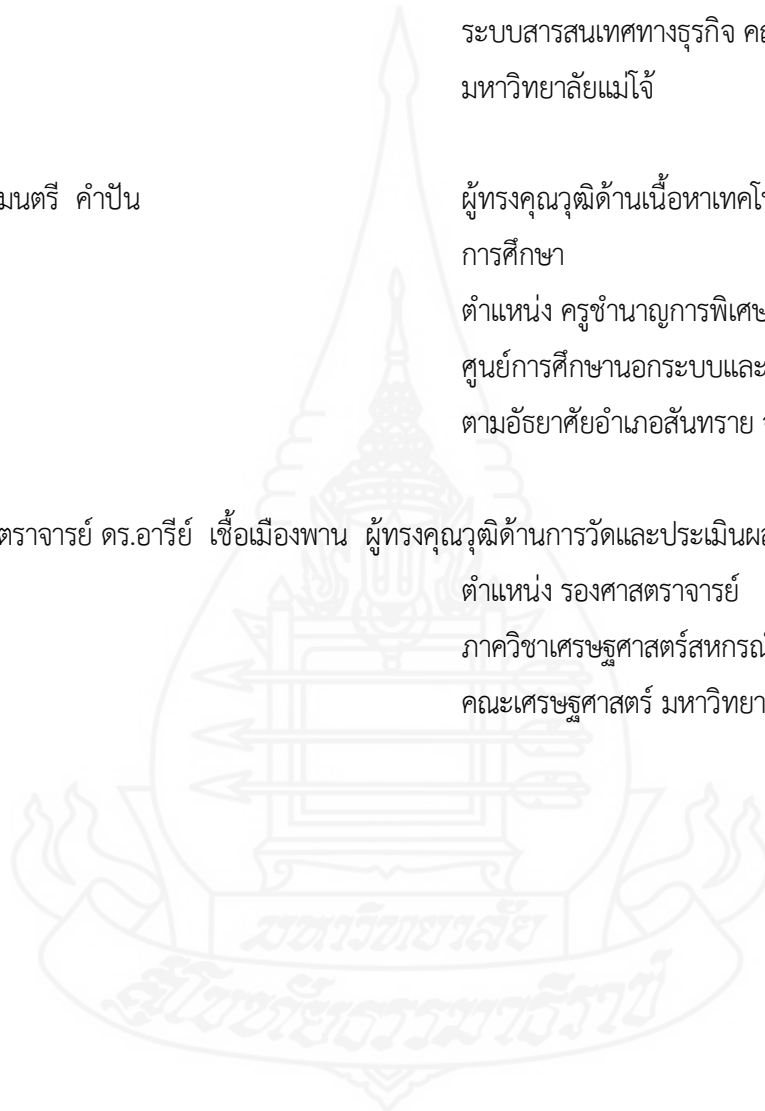

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติคุณ ชุติกาวิทย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจและ
ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
2. อาจารย์มนตรี คำปัน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษา
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ เชื้อเมืองพาน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อ ของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
 2. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น
 3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพความพึงพอใจในการใช้บริการสื่อห้องสมุดประชาชน
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชน
 - ตอนที่ 4 ความต้องการ การใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชน
 - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
 4. แบบสอบถามนี้มีเกณฑ์การพิจารณาตอบแบบสอบถามดังนี้
 - 5 หมายถึง สภาพ / ปัญหา / ความต้องการในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง สภาพ / ปัญหา / ความต้องการในระดับมาก
 - 3 หมายถึง สภาพ / ปัญหา / ความต้องการในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง สภาพ / ปัญหา / ความต้องการในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง สภาพ / ปัญหา / ความต้องการในระดับน้อยที่สุด
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเกษศิริรินทร์ หงษ์ทอง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ท่านเลือก

1. เพศ ชาย
 หญิง
2. อายุ 10 - 19 ปี 20 - 29 ปี
 30 - 39 ปี 40 - 49 ปี
 50 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี
 ปริญญาโท อื่นๆ
4. อาชีพ
 นักเรียน / นักศึกษา ข้าราชการ
 พนักงานราชการ พนักงานเอกชน ค้าขาย
 รับจ้าง อื่น ๆ.
5. ความถี่ในการเข้าใช้บริการสื่อในห้องสมุดประชาชน
 น้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง มากกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์
6. ประเภทงานที่เข้าใช้บริการสื่อห้องสมุดประชาชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 บริการยืม-คืน (หนังสือ) บริการอินเทอร์เน็ต บริการวารสารและหนังสือพิมพ์
 บริการโสตทัศนศึกษา (DVD, VCD) บริการตอบคำถามและสืบค้นข้อมูล
 อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงของท่าน

5	หมายถึง	มีสภาพความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	มีสภาพความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	มีสภาพความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1. ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก						
	1.1 มีบริการสถานที่จอดรถกว้างขวางและเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ					
	1.2 มีบริการมูมนั่งพักผ่อนที่ร่มรื่น					
	1.3 บริเวณโดยรอบห้องสมุดสะอาดเรียบร้อย					
	1.4 มีจุดบริการน้ำดื่มสำหรับผู้มาใช้บริการ					
	1.5 มีห้องน้ำไว้บริการให้กับผู้มาใช้บริการ					
2. สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด						
	2.1 ภายในห้องสมุดสะอาดและเป็นระเบียบ					
	2.2 โต๊ะและเก้าอี้ และชั้นเก็บของเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ					
	2.3 มีป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือ และมุมกิจกรรม นิทรรศการต่าง ๆ					
	2.4 บรรยากาศเงียบสงบ อากาศถ่ายเท เหมาะสำหรับการอ่านหนังสือ					
	2.5 แสงสว่างภายในห้องสมุดมีความเหมาะสม ไม่มีมืดหรือสว่างเกินไป					
3. ด้านบุคลากร (บรรณารักษ์)						
	3.1 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
	3.2 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความกระตือรือร้น และเสมอภาคในการให้บริการ					
	3.3 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ผู้มาใช้บริการในการค้นหาสื่อและสารนิเทศต่างๆ ในห้องสมุด					

ข้อ	รายการ	ความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	3.4 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรับฟังความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการ					
	3.5 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการ					
	3.6 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีระยะเวลาในการยืม-คืนสื่อที่เหมาะสม					
	3.7 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถบอกรายละเอียดของสื่อที่ต้องการได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง					
4.	ด้านการบริการสื่อ/สารสนเทศ					
	4.1 สื่อในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ					
	4.2 สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัย					
	4.3 สื่อในห้องสมุดมีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้ใช้งาน					
	4.4 คอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการค้นคว้าและสืบค้นเพียงพอในการให้บริการ					
	4.5 การจัดหมวดหมู่ของสื่อเป็นระบบระเบียบง่ายต่อการค้นหา					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงของท่าน

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
1. ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก						
	1.1 บริการมูมนั่งพักผ่อน มีพื้นที่จำกัด					
	1.2 บริเวณห้องสมุดติดถนนและตลาดทำให้เกิดเสียงรบกวนบางช่วงเวลา					
	1.3 ห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการให้บริการเวลาคนมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก					
2. สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด						
	2.1 โต๊ะเก้าอี้ และชั้นเก็บของมีบางส่วนที่เกิดการชำรุดเสียหาย					
	2.2 ป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือกับหนังสือในชั้นเก็บไม่ตรงกัน					
	2.3 ไม่มีพื้นที่ในการนั่งทำงานส่วนตัวให้กับผู้ใช้บริการ					
3. ด้านบุคลากร (บรรณารักษ์)						
	3.1 เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย					
	3.2 การบริการดูแลของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง					
	3.3 เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ประสบการณ์และความต่อเนื่อง					
4. ด้านการบริการสื่อ/สารสนเทศ						
	4.1 สื่อในห้องสมุดไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ					
	4.2 สื่อในห้องสมุดมีให้เลือกน้อย					
	4.3 สื่อในห้องสมุดค่อนข้างจำกัด ไม่หลากหลาย					
	4.4 การสืบค้นไม่ตรงกับฐานข้อมูลที่มีอยู่					
	4.5 ระยะเวลาในการยืม-คืน สื่อค่อนข้างมีระยะเวลาจำกัด					
	4.6 ขาดงบประมาณในการซื้อสื่อหรือเครื่องมือที่ทันสมัย					
	4.7 การยืม - คืน สื่อมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
1. ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก						
	1.1 สภาพบรรยากาศภายนอกร่มรื่น เยียบสงบ					
	1.2 มุมพักผ่อนมีบริเวณกว้างขวาง มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอ					
2. สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด						
	2.1 การจัดเรียงทรัพยากรสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก					
	2.2 ภายในห้องสมุดสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย					
	2.3 ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ					
3. ด้านบุคลากร (บรรณารักษ์)						
	3.1 เจ้าหน้าที่ให้บริการมีอัธยาศัยดี					
	3.2 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพและมารยาทที่ดี					
	3.3 เจ้าหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า					
	3.4 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน					
	3.5 มีการอบรมพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ให้บริการ					
4. ด้านการบริการสื่อ/สารสนเทศ						
	1.1 สื่อในห้องสมุดมีจำนวนมาก และเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ					
	1.2 สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ					
	1.3 ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อสื่อที่หลากหลาย					
	1.4 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นมีความทันสมัย					
	1.5 มีการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อในห้องสมุด					
1.5.1 สื่อสิ่งพิมพ์						
	1.5.1.1 หนังสือ					
	1.5.1.2 สารานุกรม					

ข้อ	รายการ	ระดับความ ต้องการ				
		5	4	3	2	1
	1.5.1.3 วารสารทางวิชาการ					
	1.5.1.4 คู่มือการปฏิบัติการ					
	1.5.1.5 หนังสืออ้างอิง					
	1.5.1.6 หนังสือพิมพ์					
	1.5.1.7 บทความทางวิชาการ					
1.5.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
	1.5.2.1 ฐานข้อมูลออนไลน์					
	1.5.2.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์					
	1.5.2.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์					
	1.5.2.4 แอปพลิเคชัน Chiang Mai Library					
	1.5.2.5 สื่อเสมือนจริง AR					
	1.5.2.6 โซเชียลมีเดีย (LINE , FACEBOOK)					
1.5.3 สื่อโสตทัศน์						
	1.5.3.1 ซีดีรอม					
	1.5.3.2 วีดิทัศน์					
	1.5.3.3 โปสเตอร์					
	1.5.3.4 ซีดี					
1.5.4 อุปกรณ์						
	1.5.4.1 เครื่องขยายเสียง					
	1.5.4.2 เครื่องรับโทรทัศน์สี					
	1.5.4.3 เครื่องเล่นซีดี					
	1.5.4.4 คอมพิวเตอร์					
	1.5.4.4 โน้ตบุ๊ก					
	1.5.4.5 กล้องวิดีโอ					

ข้อ	รายการ	ระดับความ ต้องการ				
		5	4	3	2	1
	1.5.5 ชุดการสอน					
	1.5.5.1 ชุดการสอนทางไกล					
	1.5.5.2 ชุดการสอนประกอบการบรรยาย					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.1 ด้านสภาพการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

.....

.....

.....

.....

5.2 ด้านปัญหาการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

.....

.....

.....

.....

5.3 ด้านความต้องการใช้สื่อในห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
1	เพศ					
	☐ ชาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ หญิง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	อายุ					
	☐ 10-19 ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ 20-29 ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ 30-39 ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ 40-49 ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ 50 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	วุฒิการศึกษา					
	☐ ประถมศึกษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ ปริญญาตรี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ ปริญญาโท	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ อื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	อาชีพ					
	☐ นักเรียน-นักศึกษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ ข้าราชการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ พนักงานราชการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ พนักงานเอกชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ ค้าขาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ รับจ้าง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ อื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. ความถี่ในการใช้บริการสื่อในท้องถิ่นของประชาชน						

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	☐ น้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ มากกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. ประเภทงานที่เข้าใช้บริการสื่อห้องสมุดประชาชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
	☐ บริการยืม-คืน (หนังสือ)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ บริการโสตทัศนศึกษา (DVD , VCD)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ บริการอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ บริการวารสารและหนังสือพิมพ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	☐ บริการตอบคำถามและสืบค้นข้อมูล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1.	บริการสถานที่จอดรถกว้างขวางและเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	มีบริการมุนั่งพักผ่อนที่ร่มรื่น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	บริเวณโดยรอบห้องสมุดสะอาดเรียบร้อย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	มีจุดบริการน้ำดื่มสำหรับผู้มาใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	มีห้องน้ำไว้บริการให้กับผู้มาใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 2 สภาพแวดล้อมภายใน						
1.	ภายในห้องสมุดสะอาดและเป็นระเบียบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	โต๊ะและเก้าอี้ และชั้นเก็บของเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	มีป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือ และมุมกิจกรรม นิทรรศการต่างๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	บรรยากาศเงียบสงบ อากาศถ่ายเท เหมาะสำหรับการอ่านหนังสือ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5.	แสงสว่างภายในห้องสมุดมีความเหมาะสม ไม่มีมืดหรือสว่างเกินไป	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 3 ด้านบุคลากร (บรรณารักษ์)						
1.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความกระตือรือร้น และเสมอภาคในการให้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ผู้มาใช้บริการในการค้นหาสื่อและสารนิเทศต่างๆ ในห้องสมุด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรับฟังความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีระยะเวลาในการยืม-คืนสื่อที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถบอกรายละเอียดของสื่อที่ต้องการได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านบริการสื่อ / สารสนเทศ						
1.	สื่อในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	สื่อในห้องสมุดมีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	คอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการค้นคว้าและสืบค้นเพียงพอในการให้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	การจัดหมวดหมู่ของสื่อเป็นระบบระเบียบง่ายต่อการค้นหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1.	บริการมูมนั่งพักผ่อน มีพื้นที่จำกัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	บริเวณห้องสมุดติดถนนและตลาดทำให้เกิดเสียงรบกวนบางช่วงเวลา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการให้บริการเวลาคนมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 2 สภาพแวดล้อมภายใน						
1.	โต๊ะเก้าอี้ และชั้นเก็บของมีบางส่วนที่เกิดการชำรุดเสียหาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	ป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือกับหนังสือในชั้นเก็บไม่ตรงกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ไม่มีพื้นที่ในการนั่งทำงานส่วนตัวให้กับผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 3 บุคลากร (บรรณารักษ์)						
1.	เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	การบริการดูแลของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ประสบการณ์และความต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านการบริการสื่อ / สารสนเทศ						
1.	สื่อในห้องสมุดไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	สื่อในห้องสมุดมีให้เลือกน้อย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	4.3 สื่อในห้องสมุดค่อนข้างจำกัด ไม่หลากหลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	4.4 การสืบค้นไม่ตรงกับฐานข้อมูลที่มีอยู่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	4.5 ระยะเวลาในการยืม-คืน สื่อค่อนข้างมีระยะเวลาจำกัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	4.6 ขาดงบประมาณในการซื้อสื่อหรือเครื่องมือที่ทันสมัย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	4.7 การยืม - คืน สื่อมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชน

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1.	สภาพบรรยากาศภายนอกร่มรื่น เงียบสงบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	มุมพักผ่อนมีบริเวณกว้างขวาง มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 2 สภาพแวดล้อมภายใน						
1.	การจัดเรียงทรัพยากรสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	ภายในห้องสมุดสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 3 บุคลากร (บรรณารักษ์)						
1.	เจ้าหน้าที่ให้บริการมีอัธยาศัยดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพและมารยาทที่ดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	เจ้าหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	มีการอบรมพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ให้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านการบริการสื่อ / สารสนเทศ						
1.	สื่อในห้องสมุดมีจำนวนมาก และเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	สื่อในห้องสมุดมีความทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อสื่อที่หลากหลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นมีความทันสมัย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	มีการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อในห้องสมุด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.5 สื่อสิ่งพิมพ์						
	5.1.1 หนังสือ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5.1.2 สารานุกรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	5.1.3 วารสารทางวิชาการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5.1.4 คู่มือการปฏิบัติการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5.1.5 หนังสืออ้างอิง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5.1.6 หนังสือพิมพ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	5.1.7 บทความทางวิชาการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
	1.6.1 ฐานข้อมูลออนไลน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.6.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.6.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.6.4 แอปพลิเคชัน Chiang Mai Library	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.6.5 สื่อเสมือนจริง AR	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.6.6 โซเชียลมีเดีย (LINE , FACEBOOK)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.7 สื่อโสตทัศน						
	1.7.1 ซีดีรอม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.7.2 วีดิทัศน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.7.3 โปสเตอร์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.7.4 ซีดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.8 อุปกรณ์สื่อโสตทัศน						
	1.8.1 เครื่องขยายเสียง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.8.2 เครื่องรับโทรทัศน์สี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.8.3 เครื่องเล่นซีดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.8.4 คอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.8.5 โน้ตบุ๊ก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	1.8.6 กล้องวิดีโอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.9 ชุดการสอน						
	10.1.1 ชุดการสอนทางไกล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	10.1.2 ชุดการสอนประกอบการบรรยาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	ด้านสภาพการใช้อีซีในห้องสมุดประชาชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	ด้านปัญหาการใช้อีซีในห้องสมุดประชาชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ด้านความต้องการใช้อีซีในห้องสมุดประชาชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างดังตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Vaid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
		30	100.0

Listwise deletion based on all
Variables in the procedure.

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Statistics		
Cronbach's		
Alpha	N of Items	
.924	107	

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 9.24

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Vaid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
		30	100.0

Listwise deletion based on all
Variables in the procedure.

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Statistics	
Cronbach's	
Alpha	N of Items
.924	107

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 9.24

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวเกษศิริรินทร์ หงษ์ทอง
วัน เดือน ปี เกิด	19 พฤษภาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2553
สถานที่ทำงาน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

